

Demokratiskt samisk media

6 februari firade vi samernas nationaldag. Från år till år syns firandet mer och mer i samhället och speciellt medialt i de nordiska länderna. Men av medias produktion och urval syns det stora skillnader mellan länderna. Inte bara under nationaldagen utan året om.

På norsk sida Sápmi, NRK sápmi och även privata redaktioner erbjuder de största urvalen via radioprogram och högkvalitativa tv-produktioner, de är fler anställda och lönerna är bättre. På finsk sida finns det knappt samiskproducerad media förutom nyhetssaker och radio.

Brister i samisk media på svensk sida har varit aktuellt länge och det är obehagligt att så konkret erfara skillnaden på att vara same på andra sidan gränsen.

Dagens film- och programrättigheter hindrar ofta tittare utanför landet att ta del av dem. På grund av programrättigheter är också mycket värdefulla produktioner i arkiv som folket inte kan ta del av. Det begränsar samiska samhällets jämställdhet, språkliga utveckling och möjlighet att ta del av gemensamma erfarenheter och berättelser.

Samisk media är dyrare att producera på grund av tolk- och översättningskostnader, och det argumentet hindrar samisk mediaproduktion på de flesta redaktioner. Möjligheten att höra och läsa samisk media styrs av redaktionernas vilja att producera samisk media. Ekonomiska orsaker som hindrar media att täcka vissa områden i samhället, det är ett allvarligt demokratisk brott.

Sámiid Riikabellodat menar att redaktioner skulle bli uppmuntrade att avlöna samisk kompetens så att produktionen motsvarar samiska samhällets behov.

Sámiid Riikabellodat föreslår Sametinget att arbeta för:

- att det går att ta del av samisk mediaproduktion i alla länder som har koloniserat Sápmi.
- att samiska medieproducenter får mer medel till samisk personal, produktion och användning av samiska språk.
- att public service köper mer rättigheter till samisk produktion.
- att samiska folkets möjligheter att ta del av arkiverade produktioner stärks.
- att samisk media får bättre möjligheter att samarbeta och göra gemensamt medieinnehåll och tv-produktioner.